

Slutrapport för småprojekt – Gränshinder för näringslivet

Diarienummer: G30441-21-11

2011-08-29

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Østfold fylkeskommune

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Sammanfattning	3
2. Projektets bakgrund	4
3. Projektbeskrivning, målgrupp, resultat och resultatindikatorer, effekter....	4
3.1 Projektbeskrivning.....	4
3.2 Målgrupp.....	6
3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter	6
4. Indikatorer	7
5. Projektets påverkan på de horisontella kriterierna	7
5.1 Gränsregionalt mervärde	7
5.2 Bättre miljö	8
5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män	8
5.4 Etnisk mångfald och integration	8
6. Informationsinsatser och skyltning	8
7. Bilaga 7 – Identifierade gränshinder i regionen	9

1. Sammanfattning

Det finns idag många existerande gränshinder och det uppkommer ständigt nya hinder som försvårar arbetspendling, näringsutövning eller integration mellan Sverige och Norge. Arbetet med att uppmärksamma och reducera gränshinder är ett arbetsområde som är ständigt återkommande och bedrivs av flera parter. Detta arbete mellan Sverige och Norge är i starkt behov av en samordning och organisering.

Mot denna bakgrund har ett småprojekt "Gränshinder för näringslivet" genomförts under tiden 1 januari 2011 - 19 juni 2011 med Gränskommittén och Østfold fylkeskommune som projektägare. Finansiärer i småprojektet, förutom Interreg Sverige-Norge, har varit projektägarna och Fyrbodals kommunalförbund. Småprojektet har haft en total budget på 250 000 SEK och 250 000 NOK. Projektet har följt tidsramen och hållit sig inom budgetramarna.

Småprojektets syfte har varit att undersöka möjligheterna till utvidgat gränsregionalt samarbete inom gränshinderproblematiken samt att kartlägga vad som gjorts och vilka parter som arbetar med gränshinder och rådgivning över norsk – svenska gränsen. Småprojektets målgrupp har varit aktuella samarbetspartners inom gränshinderproblematiken som exempelvis kommuner och samarbetsorganisationer, företagsnätverk och företagsorganisationer, företag med fokus på bistånd, rådgivning och/eller information och tullmyndigheter.

Projektetiden har förankrats lokalt, regionalt, nationellt och nordiskt. Flera andra gränsregioner ser med intresse på hur ett utökat samarbete beträffande gränshinderproblematiken och bildande av en informationstjänst i Svinesund nära sammankopplad med Grensetjänsten – Morokulien kan utvecklas. Som exempel kan nämnas att Nordiska Ministerrådet genom Nordic Innovation har beviljat medel till Gränskommittén som kan användas i ett framtida huvudprojekt. Småprojektet har även identifierat flera samarbetspartners som dels går in som finansiärer i ett framtida huvudprojekt och dels kommer att bli viktiga i arbetet med kartläggning och bearbetning av aktuella gränshinder.

Småprojektet har även inventerat vad som gjorts och vilka existerande gränshinder för näringsliv/organisationer som finns mellan Sverige och Norge. Resultatet från inventeringen kommer att ligga till grund för ett fortsatt arbete i ett planerat huvudprojekt.

Det största gränshindret som småprojektet har identifierat är brist på information och kunskap. Företagen vet inte vem de ska kontakta.

Resultaten från småprojektet har visat på ett stort behov och intresse av ett fortsatt arbete med gränshinderproblematiken mellan Sverige och Norge i nära samarbete med Grensetjänsten – Morokulien, ARKO, Öresundskomiteen och ÖresundDirekt. Gränskommittén och Østfold fylkeskommune har därför beslutat om att söka medel till ett treårigt huvudprojekt.

Projektets syfte är att stimulera utveckling och tillväxt i gränsregionen mellan Sverige och Norge genom att eliminera och/eller reducera gränshinder för näringsliv, organisationer och invånare.

Syftet är också att förstärka samarbetet med Grensetjänsten – Morokulien för att samordna verksamheten längs svensk-norska gränsen för en etablering av Grensetjänsten - Svinesund med fokus på näringslivsfrågor.

2. Projektets bakgrund

Gränshinder kan delas in i två typer, dels sådana hinder som beror på att ländernas regelverk inte fungerar optimalt tillsammans, dels sådana hinder som beror på bristande eller svårtillgänglig information. Även hinder som beror på administrativa svårigheter som exempelvis olika tolkningar av regelverk kan vara aktuella.

Det finns idag många existerande gränshinder och det uppkommer ständigt nya hinder som försvårar arbetspendling, näringsutövning eller integration mellan Sverige och Norge. Arbetet med att uppmärksamma och reducera gränshinder är ett arbetsområde som är ständigt återkommande och bedrivs av flera parter. Detta arbete mellan Sverige och Norge är i stort behov av en samordning och organisering.

När det gäller gränshinder för företag, föreningar och organisationer i gränsen mellan Sverige och Norge finns idag ingen naturlig part som jobbar med dessa frågor. Gränskommitténs sekretariat har därför under våren 2010 bildat en interregional arbetsgrupp bestående av representanter från Gränskommittén, de gränsnära kommunerna, Tullverket, Tollregion Øst, Företagarna Västra Götaland, KGH Customs AB, Ecus AB, Bedriftsforbundet - avd. Østfold, Grensetjansen - Morokulien och Nordic Innovation. Arbetsgruppen och Gränskommittén har tryckt på behovet och vikten av att starta upp ett arbete med att kartlägga, följa upp och lösa gränshinder för näringslivet, organisationer, föreningar och invånare i Østfold-Västra Götaland.

Mot denna bakgrund har ett småprojekt "Gränshinder för näringslivet" startats den 1 januari 2011 och har avslutats den 19 juni 2011 med Gränskommittén och Østfold fylkeskommune som projektägare. Småprojektets målsättning har varit att undersöka möjligheterna till ett utvidgat gränsregionalt samarbete inom gränshinderproblematiken samt att kartlägga vad som gjorts och vilka parter som arbetar med gränshinder och rådgivning över norsk – svenska gränsen.

Finansiärer i småprojektet förutom Interreg Sverige-Norge har varit projektägarna Gränskommittén och Østfold fylkeskommune samt Fyrbodals kommunalförbund. Småprojektet har haft en total budget på 250 000 SEK och 250 000 NOK.

3. Projektbeskrivning, målgrupp, resultat, och resultatindikatorer samt effekter

3.1 Projektbeskrivning:

Småprojektet "Gränshinder för näringslivet" startades 1 januari 2011 och avslutades den 19 juni 2011. Avsikten med småprojektet har dels varit att undersöka möjligheterna till utvidgat gränsregionalt samarbete inom gränshinderproblematiken genom att koppla samman berörda företag, kommuner och organisationer för att lägga grunden till ett treårigt huvudprojekt, dels att kartlägga vad som gjorts och vilka parter som arbetar med gränshinder och rådgivning över norsk-svenska gränsen.

Småprojektet har indelats i tre delar;

1. Förankring
2. Information
3. Kartläggning

Förankring

Målsättningen har varit att sprida och förankra projekttiden hos så många relevanta samarbetspartners som möjligt samt att hitta finansiärer till ett planerat huvudprojekt.

Under projekttiden har ett stort arbete lagts ner på att förankra projekttiden. Småprojektet har varit i kontakt med närmare 85 företag/organisationer.

Den interregionala arbetsgrupp som bildades våren 2010 har varit ett viktigt bollplank i arbetet med att identifiera samarbetspartners och finansiärer. Arbetsgruppen har utvidgats med Tollkonsult AS, Østfold fylkeskommune och Företagarna i Fyrbodalsregionen.

Projekttiden har förankrats lokalt, regionalt, nationellt och nordiskt. Småprojektet har identifierat flera samarbetspartners som också går in som finansiärer i ett framtida huvudprojekt; Gränskommittén, Nordic Innovation, Västra Götalandsregionen, ARKO, Grensetjänsten, Fyrbodals kommunalförbund, Dals-Eds kommun, Strömstads kommun, Tanums kommun, Østfold fylkeskommune, Halden kommune, Aremark kommune, Hvaler kommune, Tullverket och Tollregion Øst.

Småprojektet har träffat många samarbetspartners som kommer att bli viktiga i arbetet med kartläggning och bearbetning av aktuella gränshinder. Som exempel kan nämnas Öresundskomiteen, ÖresundDirekt, NAV, Skatteetaten, Skatteverket, Brønnesundsregistret, Försäkringskassa, Stortinget, Utrikesdepartementet och Gränshinderforum.

Information

Målsättningen har varit att sprida och förankra projekttiden "Gränshinder för näringslivet" genom nyhetsbrev, möten och seminarier.

Nyhetsbrev

Gränskommitténs nyhetsbrev juni 2011.

Fyrbodals nyhetsbrev juni 2011.

Möten

Småprojektet har haft en arbetsgrupp bestående av projektledare, svensk och norsk projektansvariga som träffats 4 gånger under projekttiden.

Den interregionala arbetsgruppen har träffats 2 gånger under projekttiden.

Den 2 maj presenterades småprojektet och det planerade huvudprojektet på Grenserådets möte i Morokulien.

Under våren har flera möten och förankring av ett planerat huvudprojekt i Sverige och i Norge genomförts bl.a. Østfold fylkeskommune, Gränskommittén, ARKO, Grensetjänsten, Öresundskomiteen, ÖresundDirekt, Nordkalotten, Fyrbodals Kommunalförbund, Nordiska Ministerrådet, Nordic Innovation, Innovasjon Norge, enskilda företag och organisationer m fl.

Seminarier

Projektledare och svensk projektägare har deltagit på ett seminarie i Köpenhamn med fokus på "Vækst og udvikling i Øresundsregionen" där rapporten "33 hinder, muligheder og udfordringer" presenterades av Öresundskomiteen.

Projektledaren har deltagit på en företagsmässa/seminarie som arrangerats av Grensetjänsten med målgruppen företag och offentlig verksamhet.

På kick-off möte med projektet "Gränsregionalt Industrisamarbete" presenterades småprojektet och det planerade huvudprojektet.

Småprojektet har genomfört ett 2-dagars arbetsseminarium den 26-27 maj med fokus på Tullen/Tollen uppdrags och tullfrågor kopplat till import/export.

Gränskommittén har på uppdrag av Nordiska Ministerrådet arrangerat en nordisk konferens, Gränsregionalt forum, den 14-16 juni i Halden där temat för första dagen var gränshinder och där projektiden "Gränshinder för näringslivet" redovisades.

Kartläggning

Målsättningen har varit att samla in kunskap och underlag på vad som gjorts och vilka existerande gränshinder för näringsliv/organisationer som finns mellan Sverige och Norge, för att jobba vidare med dessa i ett eventuellt huvudprojekt.

Småprojektet har under våren identifierat 30 st intressanta och kompetenta bransch- och rådgivningsorganisationer som arbetar över svensk-norska gränsen. Kartläggningen kommer att fortsätta i ett planerat huvudprojekt.

Småprojektet har identifierat 16 st projekt/ utredningar kopplade till gränshinder för näringslivet mellan Sverige och Norge. Erfarenheter från dessa projekt/utredningar kommer att användas i det planerade huvudprojektet.

Småprojektet har även inhämta information och resultat från gränshinderdatabasen. I huvudprojektet kommer de identifierade gränshinder att utredas, prioriteras och lösas.

3.2 Målgrupp

Målgruppen i småprojektet har varit aktuella samarbetspartners inom gränshinderproblematiken som exempelvis kommuner och samarbetsorganisationer, företagsnätverk och företagsorganisationer, företag med fokus på bistånd, rådgivning och/eller information och tullmyndigheter.

Under projektiden har ett stort arbete lagts ner på att förankra projektiden. Projektet har varit i kontakt med närmare 85 st företag/organisationer. Projektiden har väckt större intresse bland målgruppen än vad som förväntades vid start. Projektet kommer att ha en stark förankring lokalt, regionalt, nationellt och nordiskt inför ett planerat huvudprojekt.

3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter

Småprojektets syfte har varit att undersöka möjligheterna till utvidgat gränsregionalt samarbete inom gränshinderproblematiken samt att kartlägga vad som gjorts och vilka parter som arbetar med gränshinder och rådgivning över norsk – svenska gränsen.

Projektiden har skapat stort intresse både lokalt, regionalt, nationellt och nordiskt. Flera andra gränsregioner ser med intresse på hur ett utökat samarbete beträffande gränshinderproblematiken och bildande av en informationstjänst i Svinesund nära sammankopplad med Grensetjänsten kan utvecklas. Som exempel kan nämnas att Nordiska Ministerrådet genom Nordic Innovation har beviljat medel till Gränskommittén som kan användas i ett framtida huvudprojekt. Småprojektet har även identifierat flera samarbetspartners som också går in som finansiärer i ett framtida huvudprojekt; Gränskommittén, Västra Götalandsregionen, ARKO, Grensetjänsten, Fyrbodals kommunalförbund, Dals-Eds kommun, Strömstads kommun, Tanums kommun,

Østfold fylkeskommune, Halden kommune, Aremark kommune, Hvaler kommune, Tullverket och Tollregion Øst.

Småprosjektet har truffat mange samarbeidspartners som kan bli aktuelle i arbeidet med kartlegging og bearbeiting av aktuelle grenshinder. Som eksempel kan nemnas Øresundskomiteen, ØresundDirekt, NAV, Grenserådet, Nordkalottrådet, Skatteetaten, Skatteverket, Brønnesundsregistrene, Arbeidsformedling, A-kassa, Forsikringskassa, Stortinget, Utrikesdepartementet og Grenshinderforum. Småprosjektet har kartlagt samarbeidspartners og 30 st bransj- og rådgivningsorganisasjoner som kan bli aktuelle i arbeidet med kartlegging og bearbeiting av aktuelle grenshinder.

Småprosjektet har òven kartlagt 16 st projekt/utredningar og inventerat vilka eksisterande grenshinder (13 st) for næringsliv/organisasjoner som finns mellom Sverige og Norge. Resultatet frå inventeringen kommer att ligga till grund for ett fortsatt arbete i ett planerat huvudprojekt.

4. Indikatorer

Øvergripande indikatorer	Definition	Antal	Utfall
Antal kvinner resp. mæn som deltagit i projektet	Antal kvinner og mæn som deltar i projektaktiviter	Kvinner: 6 st Mæn: 10 st	Kvinner: 77 st Mæn: 105 st
Antal deltagande foretag i projektaktiviter	Antal deltagande foretag i projektaktiviter	Foretag som ægs av kvinner: Av mæn: 2 st Mixat ægande	Kvinner: 1 st Mæn: 2 st Totalt = 3 st

Øvrige resultat:

Småprosjektet har identifisert 13 stykker grenshinder vilka redovisas i bilaga 1. Totalt har 182 personer medverkat i småprosjektet varav 77 er kvinner og 105 er mæn.

5. Projektets paverkan på de horisontella kriteriene

5.1 Grænsregionalt merværde

Genom att eliminere og/eller redusere grenshinder for næringsliv, organisasjoner og invånare kan konkurransraften og tillvæxten stærkas i grænsregionen.

Projektetiden har skapt stort interesse både lokalt, regionalt, nasjonelt og nordisk. Flera andra grænsregioner og Nordiska Ministerrådet ser med interesse på hur ett utøkat samarbeide betræffande græns hinderproblematiken og bildande av en informasjonstjenst i Svinesund næra sammankopplad med Grensetjensten – Morokulien kan utvecklas.

Småprosjektet har òven truffat mange samarbeidspartners som kommer att bli viktige i det planerte huvudprojektet med kartlegging og bearbeiting av aktuelle grenshinder.

5.2 Bættre miljø

I ansøkan av projektet har vi inte skrivit nøgot om detta område. Dæremot har projektet prioritert arbeidet for att minske den negative miljøpaverkan genom føljdende åtgærd;

- Vid långväga möten/seminarier som exempelvis Köpenhamn och Oslo har li första hand tåg används, andra hand buss och i sista hand egen bil. I övrigt prioriteras kollektivtrafik och samåkning.

5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män.

Småprojektet har vänt sig till en bred målgrupp där syftet har varit att finna samarbetspartners till ett framtida huvudprojekt samt företag, organisationer, enskilda som upplever eller kommer i kontakt med gränshinder. I projektet har 182 personer deltagit totalt varav 77 är kvinnor och 105 är män. Den interna arbetsgruppen består av både kvinnor och män. Detta gäller även den Interregionala arbetsgruppen.

5.4 Etnisk mångfald och integration

Småprojektet har jobbat för ett utökat gränsregionalt samarbete inom gränshinderproblematiken. Projektet har kopplat samma företag, kommuner och organisationer och lagt grunden till ett kommande huvudprojekt. Där syftet är att stimulera utveckling och tillväxt i gränsregionen mellan Sverige och Norge genom att eliminera och/eller reducera gränshinder för näringsliv, organisationer och invånare. (Detta berör alla oavsett etnisk tillhörighet, kön, handikapp eller ålder.)

6. Informationsinsatser och skyltning

Småprojektet har gjort följande informationsinsatser och skyltning:

- a. Webb-nyhet: Konferensen i Köpenhamn – Öresundskomiteen.
- b. Haldens Tidning: Konferens Gränsregionalt forum .
- c. Strömstads kommun tidning: Artikel om gränshinder.
- d. Webb
- e. Nyhetsbrev: Fyrbodal Kommunalförbund.
- f. Nyhetsbrev: Gränskommittén.
- g. Skyltat med Interreg och EU-logo på kontoren.
- h. En projektbeskrivning har tagits fram som spridits brett.
- i. Samtliga PowerPoint presentation innehåller Interreg och EU-logo.
- j. Information om att småprojektet erhållit stöd från EG:s regionala utvecklingsfond har informerats om på samtliga möten, konferenser och föredrag om projektet.

En sammanställning med bilagor (BILAGOR till småprojektet – Gränshinder för näringslivet) som visar det kartlagda arbetet, aktiviteter samt informationsinsatser har lämnats in till Interreg.

Uddevalla den 29 augusti 2011

Annika Daisley

Projektledare, Gränshinder för näringslivet
Gränskommittén

Identifierade gränshinder i regionen

- **Problem för exempelvis taxibåt från Sverige som ej har rätt att lägga till i Norge utan särskilt tillstånd.**
Frågan måste utredas.
- **Temporärt bruk av anläggsmaskiner över gränsen.**
När en stor arbetsmaskin skall föras mellan Sverige och Norge, skall det vid gränspasseringen betalas 25 % moms. Pengarna betalas in till tullmyndigheten. Vid nästa momsredovisning, skall detta bokföras som utgående moms och pengarna betalas därefter tillbaka av skattemyndigheten efter ca: 1-3 månader. Vilket skapar en likviditetsbelastning, som framför allt drabbar mindre företag negativt. Detta gör att små företag inte har råd att lägga in anbud.
- **I gränsområdet omöjliggörs norsk och svensk TV p.g.a. av olika system vid införande av digital TV.**
Digital-TV berör de upphovsrättsliga frågorna och är politiskt känsligt.
- **Höga tullavgifter för gränsöverskridande utbyte för den ideella sektorn som ex. kulturutbyten och tävlingar.**
Höga kostnader och byråkratisk för helikopter att få möjlighet att passera gränsen mellan Sverige och Norge. När man passerar gräns mellan två länder måste man erhålla ett klareringstillstånd från flygplatsen. Försvårar näringsutövningen för företag som finns ute på öarna.
- **En arbetslös får ej hjälp med att söka jobb/utbildning/praktik för att ha möjlighet att få jobb i annat land.**
Svenska försäkringsregler hindrar troligen detta. Frågan måste undersökas närmare.
- **Moms på tjänster utfört i Norge av svenska företag.**
Företagen efterlyser bättre information om och dokumentation för vilka regler som gäller för underleverantörer för att undvika fel när det gäller moms på utförda tjänster.
- **Moms på faktura från svenska serviceföretag med bruk av material kombinerat med bruk av tid, kostnader för uppehåll etc.**
Större industriföretag efterlyser bättre information om och dokumentation för vilka regler som gäller för underleverantörer för att undvika fel när det gäller moms på utförda tjänster. Användningen av material samt kostnader för "opphold".
- **Trafiktillstånd för att korsa gränsen utanför tullstation.**
Flera företag efterlyser enklare rutiner när det gäller export/import mellan Västra Götaland och Østfold. Företagen efterlyser även bättre kommunikation och information.

- **Temporärt bruk av husdjur över gränsen (häst etc.)**
Ägare av exempelvis häst som ska medverka i en utställning önskar enklare regler vid förtullning. Idag måste man deponera 25 % moms (hva) för hästen.
- **Varuförsändelser med tåg över gränsen**
Tulldeklarationen kan ej ske på tågstation. Detta innebär att man måste söka upp närmaste tullanstalt. Enklare legala lösningar efterlyses.
- **Bankförbindelse/konto för gränsarbetare .**
Utmaningar med att skaffa personnummer eller D-nummer . Personnumret eller D-nummer krävs för att öppna ett bankkonto och för att deklarerat. Enklare regler efterlyses!
- **Beskattning av näringsverksamhet (skogsdrift i Sverige)**
Exempel på "uheldig konstellation" av norska och svenska skatteregler på resultat från näringsverksamheten (primärt lantbruk/ skogsbruk). Efterlyses enklare och tydligare regler.